

FM: Eiropas Komisijas ievērojamās atmaksas par īstenotajiem ES fondu projektiem nodrošina pārpalikumu kopbudžetā gada pirmajos divos mēnešos

Publicēts: 26.03.2021.

[Jaunami](#)

Šogad pirmajos divos mēnešos atbilstoši Valsts kases datiem konsolidētā kopbudžeta ieņēmumos saņemti 2 075,8 miljoni eiro, bet izdevumi veikti 1 975,6 miljonu eiro apmērā, veidojot 100,1 miljonu eiro pārpalikumu. Kopbudžeta ieņēmumi, salīdzinot ar 2020. gada pirmajiem diviem mēnešiem, bija par 81,5 miljoniem eiro jeb 4,1% augstāki, kamēr izdevumi palielinājās nozīmīgāk – par 197 miljoniem eiro jeb 11,1%. Arī šogad kopumā, salīdzinot ar 2020. gadu, lielāks pieaugums sagaidāms kopbudžeta izdevumos, kamēr ieņēmumiem tas būs mērenāks.

Augstāku kopbudžeta ieņēmumu līmeni janvārī-februārī noteica 110,9 miljonu eiro jeb 35,9% pieaugums ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumos. Tie pārskata periodā saņemti 419,7 miljonu eiro apmērā un palielinājās saistībā ar saņemtām lielākām atmaksām no Eiropas Komisijas par Eiropas Savienības (ES) fondu projektu īstenošanu.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi divos mēnešos salīdzinājumā ar 2020. gada attiecīgo periodu samazinājās par 21 miljonu eiro jeb 1,4% un veidoja 1 517,8 miljonus eiro. Zemāki ieņēmumi galvenokārt saistīti ar Covid-19 izplatības mazināšanai noteiktajiem ierobežojumiem, kas ietekmē ekonomisko aktivitāti, kā arī piešķirtajiem nodokļu samaksas termiņa pagarinājumiem. No šā gada 1. janvāra veiktas arī izmaiņas nodokļu likumdošanā, kas ietekmē nodokļu ieņēmumus – par vienu procentpunktu samazināta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme, kā arī līdz 1800 eiro celts maksimālais sliekšnis līdz kuram piemēro neapliekamo minimumu, un līdz 330 eiro palielināts neapliekamais minimums pensijām.

Gada sākumā nodokļu ieņēmumi bijuši zemāki salīdzinājumā ar pērnā gada diviem mēnešiem, bet tie pārsniedz budžetā plānoto apmēru. Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns pirmajiem diviem mēnešiem tika pārsniegts par 97,6 miljoniem eiro jeb 6,9%. Jāatzīmē, ka lielāki nekā plānots šā gada divos mēnešos bijuši ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma un pievienotās vērtības nodokļa.

Augstāki nekā plānots kopbudžetā bijuši arī nenodokļu ieņēmumi. Kopumā nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā saņemti par 5,6 miljoniem eiro jeb 7,8% lielākā apmērā nekā pērn, veidojot 76,5 miljonus eiro. Valsts kases veiktās eiroobligāciju papildu emisijas ieņēmumus ir papildinājušas par nepilniem 15 miljoniem eiro, taču šie ieņēmumi atbilstoši Eiropas Kontu sistēmas metodoloģijai vispārējās valdības budžeta ieņēmumos tiks uzskaitīti tikai daļēji. Nenodokļu ieņēmumus par 5,7 miljoniem eiro palielinājuši arī ieņēmumi no noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas. Savukārt, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, turpinoties Covid-19 krīzei, samazinājušies par 11,8 miljoniem eiro jeb 16,2%, veidojot 61,4 miljonus eiro.

Kopbudžeta izdevumu pieaugumu lielā mērā noteica valdības apstiprinātais atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai. Pēc Finanšu ministrijas (FM) novērtējuma valdības piešķirtā atbalsta apjoms līdz šā gada 23. martam, ieskaitot konceptuāli pieņemtos lēmumus, šim gadam jau sasniedz 2,9 miljardus eiro (9,6% no iekšzemes kopprodukta (IKP)), tādējādi palielinot plānoto vispārējās valdības budžeta deficītu par 1,9 miljardiem eiro (6,2% no IKP). Vispārējās valdības budžeta bilances prognozes tiks aktualizētas šā gada aprīlī, sagatavojot Stabilitātes programmu 2021.-2024. gadam.

Izdevumu pieaugums gada pirmajos divos mēnešos bijis gan valsts pamatbudžetā, gan arī valsts speciālajā budžetā, bet pašvaldību budžetā izdevumi bijuši zemāki nekā 2020. gada sākumā. Valsts pamatbudžeta izdevumu pieaugumu ietekmējis valdības apstiprinātais atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai, tādējādi tiek finansētas tādas programmas, kas pērn pirms Covid-19 krīzes izdevumos nebija.

Kopbudžetā lielākais izdevumu pieaugums bijis sociāla rakstura maksājumos, kas palielinājušies par 148,1 miljonu eiro jeb 26,9%

salīdzinājumā ar 2020. gada attiecīgo periodu un sasniedza 698,8 miljonus eiro. Tostarp izdevumi pensijām, pamatā to indeksācijas dēļ, palielinājās par 27,9 miljoniem eiro jeb 7,8% un kopumā atbilst plānotajam. Savukārt izdevumi pārējiem pabalstiem palielinājušies par 120,1 miljonu eiro jeb 62,9%. Nozīmīgais pieaugums lielā mērā saistīts ar Valsts ieņēmumu dienesta izmaksāto atbalstu nodarbināto dīkstāvē, algu subsīdijām un grantiem uzņēmumiem apgrozāmajiem līdzekļiem, kopumā sasniedzot 97,2 miljonus eiro gada pirmajos divos mēnešos.

Covid-19 ietekmē nozīmīgi pieauguši arī izdevumi slimības pabalstiem, kas bija par 18,5 miljoniem eiro jeb 44,7% augstāki nekā 2020. gada janvārī-februārī. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem šā gada pirmajos divos mēnešos pabalstu saņēmēju skaits palielinājās par 35%, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Savukārt izdevumi bezdarbnieka pabalstiem šogad ir bijuši 24,3 miljoni eiro, kas ir par 3,4 miljoniem eiro jeb 12,4% zemāki nekā pērn janvārī-februārī, to ietekmēja izmaksātā pabalsta vidējā apmēra samazinājums par 13,8%, kas saistīts ar 2020. gada sākumā veiktajām izmaiņām bezdarbnieka pabalsta izmaksas ilgumā un apmērā. Neliels pieaugums atbilstoši VSAA datiem vērojams bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaitā, pieaugot par 2,1%, no vidēji 36,3 tūkstošiem personu 2020. gada pirmajos divos mēnešos līdz attiecīgi 37,4 tūkstošiem personu šogad. Pabalsta saņēmēju skaits pieaudzis krietni mērenāk nekā reģistrēto bezdarbnieku skaits. Atbilstoši Nodarbinātības valsts aģentūras datiem reģistrēto bezdarbnieku skaits pieaudzis no 58,2 tūkstošiem pērn februārī līdz 74,5 tūkstošiem šogad februāra beigās jeb par 27,9%. Tādējādi bezdarbnieka pabalsta saņēmēju īpatsvars kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaitā ir nozīmīgi samazinājies, no vidēji 63% pērnā gada divos mēnešos līdz 51% attiecīgi šogad. Personu nodrošināšanai ar iztikas līdzekļiem pēc bezdarbnieka pabalsta izmaksas beigām pērn tika ieviests bezdarbnieka palīdzības pabalsts, kura saņēmēju skaits ik mēnesi pieaug un šogad divos mēnešos palielinājies no 5,9 līdz 8,3 tūkstošiem personu.

Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā gada pirmajos divos mēnešos par 48,3 miljoniem eiro jeb 13,7% pārsniedza 2020. gada attiecīgā perioda līmeni un bija 400,2 miljoni eiro. Kopbudžeta subsīdijas un dotācijas janvārī-februārī pieaugušas saistībā ar augstākiem izdevumiem veselības nozares finansēšanai.

Šā gada janvārī-februārī zemāki bijuši izdevumi precēm un pakalpojumiem, kas lielā mērā saistāms ar attālināto darbu un mācībām. Izdevumi precēm un pakalpojumiem gada pirmajos divos mēnešos bija par 18,4 miljoniem eiro jeb 8,7% zemāki nekā 2020. gada sākumā, veidojot 194,2 miljonus eiro. Izdevumu samazināšanās kopbudžetā vērojama arī kapitālajiem izdevumiem, jo zemāki izdevumi bijuši Nacionālajos bruņotajos spēkos, kā arī pašvaldībās ES fondu projektu īstenošanā. Kapitālie izdevumi kopbudžetā janvārī-februārī veikti 110,6 miljonu eiro apmērā, kas bija par 20,5 miljoniem eiro jeb 15,7% mazāk nekā 2020. gada attiecīgajā periodā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-eiropas-komisijas-ieverojamas-atmaksas-par-istenotajiem-es-fondu-projektiem-nodrosina-parpalikumu-kopbudzeta-gada-pirmajos-divos-menesos>